

Hybride, maar toch ook níét

In eigen regio boekt Traas & Ovaa succes met zijn vezelversterkte mat; de rest van Nederland moet volgen

De term hybride roept al snel het beeld op van een mat waarbij de kunstvezels net als de natuurgrassprietten boven de grond uitsteken. Niet zo gek, want het gros van hybridesystemen, met als bekende namen Desso GrassMaster en Greenfields XtraGrass, zijn zo opgebouwd. Toch zijn er ook ander-soortige systemen die, bijvoorbeeld onder de term vezelversterkt, gebruikmaken van kunstgras voor extra stevigheid.

Auteur: Kelly Kuenen

De meest bekende hybridevelden zijn waarschijnlijk een die met een kunstgrasbacking waarop vervolgens wordt doorgezaaid en een natuurgrasveld waarin kunstgrasvezels worden geprikt. Een derde mogelijkheid, waarvan je kunt bediscussieren of het daadwerkelijk hybride genoemd moet worden ('what's in a name?'), bestaat uit een natuurgrasmat met vezelversterkte bodem. Een variant op die laatste soort komt uit de koker van het Zeeuwse Traas & Ovaa Sport en wordt met name aangelegd in de regio Zeeland. Het borduurt voort op het idee van partijen Oranjewoud, Arcadis en Grontmij om de toplagen een kwaliteitsslag te geven met een toevoeging in de top laag. Interpreteer je 'hybride' als een veld dat kunstgras gebruikt ter versteviging, dan valt dit type daar-

onder. Het heeft echter een andere opbouw dan andere van de 'bekendere' hybridesystemen als XtraGrass (Greenfields) en GrassMaster (Desso). Het met vezel versterkte veld van Traas & Ovaa Sport wordt aangelegd als een normaal natuurgrasveld, met het verschil dat de top laag wordt opgemengd met gerecyclede kunstgrasvezels. Jacques Walhout van Traas & Ovaa Sport: 'We werken met de oorspronkelijke grond, kisten niks uit. Afhankelijk van de samenstelling van de aanwezige bodem wordt de boven- en onderbouw verschaald. Zo'n vijftien centimeter hiervan wordt gewapend met ingemengde kunststofvezels. Het veld lijkt daarmee op een natuurgrasveld en kan met dezelfde cultuurtechnische handelingen worden onderhouden.' Aan de bovenkant is amper iets te zien; op een

enkele verdwaalde kunstgrasvezel na die aan het oppervlak zichtbaar is, steken alleen de natuurgrassprietten omhoog. Het veld lijkt zodoende op een standaardgrasveld. Net als bij andere systemen verweven de graswortels zich gaandeweg met de kunstgrasvezels, waardoor een stabiel geheel ontstaat. Omdat het idee gebaseerd is op het opmengen van vezels in los zand, kan het mengsel ook gebruikt worden voor toepassing bij tijdelijke evenementen, zoals festivals en andere buitenevenementen.

Die vergroeiing is een sterk punt van hybridesystemen, maar ook de spreekwoordelijke achilleshiel. Hybridevelden hebben de neiging te verhard en vragen om wat specifiek onderhoud, zoals

6 min. leestijd

ACHTERGROND

In Nederland werden vezelversterkte toplagen de afgelopen jaren aan de man gebracht door enkele partijen, alle in een andere uitvoering; denk aan Fibreturf (Agterberg), Stabitop door Van Boekel of het Duitse Terrasoil Advance (Cordel) en het Engelse Fibrelastic (Mansfield Sand). Vakblad Fieldmanager belde met met Fieldmanager of the Year 2010 Bernard van den Bosch, die als voormalig hoofd Cultuurtechnisch beheer van de gemeente Rotterdam ruime ervaring opdeed met hybridesystemen, om hem eens te vragen of hij bekend is met dit systeem.

Het toeval wilde dat Van den Bosch zelf al eens voet op de Zeeuwse velden zette. Met vezel versterkte matten zijn hem niet onbekend, zo vertelt hij. Zo deed Rotterdam sinds 2002 ervaring op met een Artigras-veld waarvan hij denkt dat het volgens eenzelfde principe is gebouwd. Dit moest het veld ruimen voor een kunstgrasveld. De sporttechnische toplaag werd hergebruikt op een nieuw voetbalveld en functioneert nog steeds goed.

Naast een kritische kanttekening dat de vezels lastiger te scheiden zullen zijn dan de lange vezels van hybridesystemen, uit Van den Bosch zich positief over het systeem van Traas & Ovaa. 'Als dit aanslaat, kan het zeker een mooie oplossing zijn. Het zorgt voor een stabiele toplaag en anders dan bij hybride word je niet gehinderd in je onderhoud. En, stelt Van den Bosch, anders dan verkopende partijen soms doen geloven, mag je van hybridesystemen niet verwachten dat ze 800 tot 1000 uur mee gaan; als je er zo veel op speelt, moet je niet verwachten dat je nog grassprietten ziet. Een bespeling van 600 à 800 uur is reëel. De velden van Traas & Ovaa liggen hier qua bespelingsuren nèt onder. Maar het onderhoud van een dergelijk veld is inderdaad vergelijkbaar met dat van een natuurgrasveld, stelt Van den Bosch. Want dat onderhoud blijft toch een aandachtspunt van hybridesystemen. 'Daar moet je gevoel voor ontwikkelen en als je een hybrideveld niet goed onderhoudt, is dat funest.'

meer vertidrainen. Met bovenstaand systeem is dat volgens Walhout niet aan de orde. Hij benoemt het niet letterlijk, maar lijkt enigszins wars van vergelijkingen van 'zijn' systeem met een hybride. 'Ja, er zit kunstgrasvezel in de bodem, maar verder is dit eigenlijk gewoon een natuurgrasveld. Je kunt het dan ook op eenzelfde manier onderhouden,' vertelt Walhout. Deze velden moeten garant staan voor 500 speeluren, wat het niet haalt bij kunstgras, maar meer is dan de speeluren op natuurgras. Het vormt daarmee zowel qua prijsklasse als speelbestendigheid een tussenklasse.

Bernard van den Bosch

Heinkenszand

Het systeem van Traas & Ovaa Sport wordt voornamelijk in hoofdzaak in de regio Zeeland aangelegd. In Heinkenszand werd ongeveer vijftien jaar geleden een vezelversterkt veld van Traas & Ovaa aangelegd. De club kampte met een capaciteitsgebrek en, mede door de intensieve bespeling, een slechte kwaliteit van de natuurgrasvelden, zoals kuilen. Het complex is nu voorzien van drie wedstrijdvelden, waarvan één voorzien van kunstgrasversteving en twee trainingsvelden voorzien van kunstgrasversteving. Huib Vermue, beheer-

der van de gemeente Borsele zegt erg tevreden te zijn met de velden die er nu liggen. De oefenvelden worden zo'n 450 speeluren gebruikt. Voor de doelen is minder grasbezetting, maar verder zijn de velden mooi begroeid en opvallend groen. Vermue: 'We doen niks bijzonders qua onderhoud; we onderhouden het als een natuurgrasveld. We dresen en bezanden, het trainingsveld [verstevigd, red.] wordt wat vaker doorgezaaid. De velden zijn mooi vlak en we beregenen praktisch nooit. Al heeft dat laatste deels te maken met de kleigrond in deze regio.' Dit wordt mede bepaald door de cultuurtechnische opbouw van het bodemprofiel, een sterk verschaalde geaggregeerde grond.

Huib Vermue

Jacques Walhout (l) met Willy van Gremberghe.

Het granulaat dat gemaakt wordt van oude kunststofvezels en Gerecyclede vezels die opnieuw worden gebruikt, FC Axel.

Axel

Zo'n veertig kilometer verderop heeft het bedrijf ook velden aangelegd, bij FC Axel. Door een fusie van clubs VV Axel en AZVV in 2012 moesten 550 voetballers op één terrein terecht en kampte ook deze club met een capaciteitstekort. Om die capaciteit te verhogen, werd kunstgras overwogen. 'Het probleem hiervan is dat als één club een kunstgrasveld krijgt, iedereen in de omgeving dat ook wil,' vertelt Willy van Gremberghe, oud-voorzitter en vrijwilliger bij FC Axel en betrokken bij de fusie. 'Bovendien is het mooi dat met kunstgras zo'n tweeënhalf keer het aantal speeluren gerealiseerd kan worden, maar je moet dat ook organisatorisch voor elkaar krijgen. Als je alsnog een groot aantal spelers kwijt moet kunnen, dan zouden sommige teams bij wijze van spreken 's nachts moeten spelen. Een kunstgrasveld loste ons capaciteitsprobleem niet op.'

Dus werd gekozen voor een alternatief. De club ging van drie natuurgrasvelden naar twee

natuurgrasvelden en tweeënhalf met kunstgras vezelversterkte natuurgrasvelden, waaronder één trainingsveld, één wedstrijdveld en een trainingsstrook. De velden ogen wat dichter begroeid dan die in Heinkenszand. Van Gremberghe: 'We hebben weleens kale plekken, maar het voordeel is dat de mat evengoed mooi vlak blijft.' Voor de fieldmanager hebben de vezels in de bovenbouw een extra voordeel. De club heeft veel overlast van konijnen, maar kennelijk maakt de kunstgrasvezel de velden op bepaalde diepte te compact, want de gaten die de beestjes op de hybridevelden maken, blijven oppervlakkig.

Ook volgens Van Gremberghe is zowel de speelervaring als het onderhoud van de verstevigde velden vergelijkbaar met die van natuurgras. Alleen in het jaar direct na aanleg merkten spelers op dat de mat wat steviger was. Dat verschil is gaandeweg verminderd. De velden kunnen volgens hem inderdaad intensiever gebruikt worden dan de natuurgrasvelden. Per veld wordt er 450 uur op gespeeld, een totaal van wedstrijd- en trainingsuren. Toch bestaat er volgens Van Gremberghe wel een wens om alsnog één kunstgrasveld aan te leggen. 'Als het extreem hard regent, moeten we de trainingen weleens afgelasten. In zo'n geval maakt kunstgras wel een verschil en is het fijn om uit te kunnen wijken. Het liefst hebben we drie velden om op te trainen, waarvan één kunstgrasveld.'

Hergebruik

Mocht het veld dan toch aan het einde van zijn levensduur zijn, dan kunnen grond en vezels van elkaar gescheiden worden en de vezels opnieuw gerecycled, stelt Walhout. Of er kunnen nieuwe producten van worden gemaakt. Naar eigen zeggen heeft Traas & Ova Sport, die Europese subsidie ontving voor kunstgrasrecycling, een manier gevonden om de componenten van een kunstgrasmat in zijn geheel te verwerken. Het granulaat dat hieruit ontstaat, kan gebruikt worden voor nieuwe producten, ook buiten de sportbranche. Hoe dat verder vormt gaat krijgen, is nog afwachten.

Aan het einde van de levensduur kunnen vezels opnieuw gebruikt worden

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-6449